

Jakość życia starszych opiekunów nieformalnych osób przewlekle chorych w opiece domowej

Quality of life of the elderly informal caregivers of chronically ill in home care

Hanna Kachaniuk, Agnieszka Bartoszek, Barbara Ślusarska, Grzegorz Nowicki, Katarzyna Kocka, Alina Deluga, Katarzyna Piasecka

Zakład Medycyny Rodzinnej i Pielęgniarstwa Środowiskowego, Katedra Onkologii i Środowiskowej Opieki Zdrowotnej, Uniwersytet Medyczny w Lublinie

Streszczenie

Wstęp. Sprawowanie opieki w domu nad przewlekle chorymi z deficytem sprawności funkcjonalnej dla wielu opiekunów staje się trudnym wyzwaniem. Realizacja opieki najczęściej negatywnie wpływa na jakość życia opiekuna. Poprawa jakości życia może być istotnym celem postępowania terapeutycznego, sprzyjającym zapewnieniu optymalnej opieki nad chorym w warunkach domowych. **Cel pracy.** Celem była ocena jakości życia starszych opiekunów osób przewlekle chorych z deficytem sprawności funkcjonalnej, objętych opieką domową. **Materiał i metody.** Zastosowano metodę sondażu diagnostycznego z autorskim kwestionariuszem ankiety ujmującym zmienne socjodemograficzne i organizacyjno-zdrowotne oraz skalę WHOQOL-AGE wśród 138 opiekunów nieformalnych sprawujących opiekę w warunkach domowych nad pacjentami z deficytem sprawności funkcjonalnej i umysłowej, według skali Barthel (0-85 pkt), a według skali AMTS (0-10 pkt). Badania przeprowadzono w województwie lubelskim od września 2016 do lutego 2017 roku. **Wyniki.** Spośród czynników determinujących jakość życia opiekunów z cech opisujących stan pacjenta, którymi się opiekują najsilniejszy związek istotny statystycznie stwierdzono we wszystkich domenach jakości życia opiekunów a zmienną deficyt sprawności funkcjonalnej podopiecznych wg skali Barthel ($p < 0,01$) oraz sprawność umysłowa wg AMTS ($p < 0,01$). **Wnioski.** Jakość życia opiekunów obniża się przy dłuższym czasie sprawowania opieki nad chorymi w warunkach domowych oraz z gorszą samooceną stanu zdrowia opiekunów. Zarówno zadowolenie, jak i ogólna jakość życia w ocenie opiekunów są wyższe wraz z wydłużeniem czasu pomocy w opiece nad pacjentem oferowanym im przez inne osoby w ciągu tygodnia. Jakość życia opiekunów jest lepsza wraz z wyższą sprawnością funkcjonalną pacjentów oraz lepszą sprawnością umysłową osób przewlekle chorych. *Geriatrics 2018; 12: 74-83.*

Słowa kluczowe: jakość życia, opiekun nieformalny, pacjent z chorobą przewlekłą, deficyt sprawności funkcjonalnej, opieka domowa

Abstract

Background. Providing home care for chronically ill people with functional abilities deficits is a difficult challenge for many carers. Care-related duties have a negative impact on the quality of life of carers. Improving their quality of life may be a significant treatment goal contributing to the provision of optimum home care for patients. **Objective.** The objective was to evaluate the quality of life of informal carers of chronically ill patients with functional abilities deficits under a home care arrangement and to determine the correlation between the quality of life of carers and selected socio-demographic and organisational and health-related factors. **Material and methods.** The diagnostic survey method was used with a proprietary questionnaire including socio-demographic variables, together with the WHOQOL-AGE scale. The survey was carried out among 138 informal carers providing home care for patients with chronic diseases and functional abilities deficits (Barthel scale 0-85 pkt, AMTS scale 0-10 pkt) in the Lubelskie Province from September 2016 to February 2017. **Results.** Among the factors determining the quality of life of carers and the characteristics of the patients' condition, the strongest statistically significant correlation was found in all domains of the carers' quality of life and the functional abilities deficit variable based on the Barthel scale ($p < 0.01$) and the mental abilities variable assessed with AMTS ($p < 0.01$).

Conclusions. The quality of life of carers decreased with the time during which home care was provided and with the declining self-assessment of the carers' health. Satisfaction with life and the general quality of life assessed by the carers grew together with the time of assistance in care for the patient offered by other people, in the week. The quality of life of patients was better when the functional and mental abilities of chronically ill patients were higher. *Geriatrics 2018; 12: 74-83.*

Keywords: quality of life, informal carer, patient with a chronic disease, functional abilities deficit, home care